

Трпен спасен

„Трпен спасен“ – каже стара српска пословица. Јаков Игњатовић, српски књижевник који се залагао за добре односе Срба и Мађара, први војвођански политички скептик, искористио је ову пословицу за наслов једног свог књижевног дела.

Међутим, данас су Војвођани, а пре свих Срби и Мађари, веома нестрпљиви. Што се тиче евроочекивања, и Срби и Мађари у Војводини би, речима једног постмодерног српског књижевника, могли да кажу: „хвата нас недрж“. Иако „живот не може да чека“, Србија није постала „лидер у региону“, нити је Војводина била кадра да постане „мотор који ће Србију да повуче у Европу“. За сада су једино власти у Новом Саду покушале да „шире даље“ идеју аутономаштва, али не по Војводини, него по „србијанским паланкама“.

Уставом Србије, основане надлежности АПВ ће, коначно, бити конкретизоване Законом. На овом послу ради партијски формирана, али стручна и (што је врло важно) неанонимна комисија

[1](#)

.

После битке сви су генерали

Што се тиче судбине нацрта војвођанског Статута, сада се у аутономашким круговима у вези његовог ауторства пре свега захтева „гласност“. Наиме, Андраш Агоштон (ДСВМ) је изјавио: „
текст Статута састављали стручњаци СВМ на челу са Тамашом Корхецом, док је странка Ненада Чанка била у позадини

“

[2](#)

. А Тамаш Корхец (СВМ) је изјавио, да је „
Статут био списак жеља Војводине, али (...) је направљена грешка у редоследу – прво је требало усвојити Закон о надлежностима па радити на Статуту“

[3](#)

.

Најзад, Пал Шандор (ДПВМ) сматра да
„питање надлежности Војводине није мањинског, већ питање већинског српског народа“

[4](#)

.

Агоштонову изјаву о Корхецовом ауторству статута СВМ није демантовала. То није учинио ни сам Корхец. Уосталом, он је на посредан начин слично већ рекао раније [5](#). Осим тога, међу првима је био упућен у текст преднацрта Статута

[6](#)

. Отуд немамо разлог да Агоштонову изјаву сматрамо нетачном, напротив.

Да није начелне унутрашње противречности у аутономашком политичком говору, чудило би нас то што су сарадници на изради Статута из ЛСВ изјављивали како овај Статут

даје Војводини премало овлашћења. Најзад, зашто сам Агоштон ову чињеницу није навео раније и зашто не наводи остале, поред Корхеца, као ауторе?

Став Пала Шандора на зачуђујући начин издваја мањине у Војводини из питања надлежности АПВ-е и сасвим их препушта „већинском српском народу“. Није ли то само још један вид „имплицитне сепарације“
„феномена“
паралелних друштава
„паралелног супостојања“
„у коме“
напросто, људи једноставно више неће живети једни са другима него ће живети свако у свом гету
„оно на шта је Војвођане прошле зиме упозорио Теофил Панчић“
[7](#)
? Или се напросто ради о жељи да се српском народу припише сва одговорност за пропаст аутономашке концепције у „списку жеља“ који су подржале мађарске странке у Србији.

Иако можда није умесно поређење Статута Војводине са „списком жеља“, Корхецово поређење је суштински тачно. Међутим, од самог почетка је било свима јасно да жеље ЛСВ превазилазе оно што је Статут АПВ-е био у стању да изрази. Ово је само један доказ да је Статут заиста „списак жеља“
„СВМ, а пошто су остале мађарске странке биле према Статуту скептичне, као што знамо, још од самог почетка, то излази да је Корхецов став уствари правилан суд.

С друге стране, Корхец је морао да зна каква се „грешка у редоследу“ прави доношењем Статута пре одговарајућих закона. Нарушавање принципа законитости и недостатак одговарајућих републичких закона који су морали бити донети пре Статута – као његов основ, био је унутрашњи, процесни елемент, о који се и овога пута спотакла аутономашка статутодавна иницијатива. Главни разлог за ово је било – политичко
„затрчавање“

[8](#)
и право је чудо како је том брзељању била склона једна мађарска странка и њен стручњак који је учествовао и у изради Устава Р. Србије.

Брисање жеља са списка

У сваком случају, највећи део противуставних и противзаконитих „надлежности АПВ-е“ сада се већ увелико „брише“. Са „списка жеља

“, радом на новом Закону о надлежностима АПВ-е, биће како изгледа најпре „одрезани

“ многи противуставни и противзаконити елементи суверенитета Војводине. Право на оснивање Развојне банке, образовање сопствених робних резерви, предлагање мреже судова, прописивања прекршаја и прекршајних казни биће у надлежности АПВ-е, с тим да ће изричито бити поново наведена обавеза усклађености покрајинских прописа са законом

[9](#)

.

Елемената међународног субјективитета, према истом извору, више неће бити. Нацрт, у који је „Политика“ имала увид, предвиђа да Војводина може да закључује међурегионалне споразуме, у оквиру своје надлежности, али не и међународне уговоре, како пише у Статуту. Члан 3. предвиђа да АПВ „може бити члан европских и светских удружења региона и у оквиру своје надлежности може основати представништва у регионима Европе у складу са Статутом“. Тиме је промењена формулација из Статута по којој је Покрајина могла да оснива представништва у „регионима Европе и у Бриселу“

[10](#)

.

Треба се подсетити, да је спољна политика суверене државе јединствена (то значи да она није питање локалне децентрализације државне управе, него питање јединственог међународног субјективитета), пошто аутономаши не могу или неће да направе разлику између појмова децентрализације и федерализације, а уопште неће да схвате правну природу и садржину појма међународног суверенитета.

А „наши новци“?

Новинари Политике, којима је пружен нацрт текста Закона, нису коментарисали како ће бити решено питање изворних прихода Војводине. С друге стране, из Војводине о том питању долазе врло противречне изјаве. Драгослав Петровић, (члан ДС-е и шеф посланичке групе ЗЕВ у Скупштини АПВ), каже:

„Нама је значајно то што је у нацрту истакнуто право Покрајине на изворне приходе“. Међутим, у вези тога је, сасвим у складу са начелом унутрашње противуречности аутономашког политичког говора, навео:

„Буџет није предмет закона. Он ће бити предмет посебне законске регулативе која ће морати да поштује Статут“.

Нама је ова изјава значајна, јер је Петровићев став о изворним приходима АПВ-е дат управо у вези буџета

[11](#)

, да би на крају у вези надлежности АПВ-е закључио, у колизији са стварношћу: „Нема апсолутно никаквих суштинских смањења надлежности. Чак напротив“. Његово поимање усаглашавања закона са Статутом приказује и даље сасвим изокренуто поимање хијерархије правних аката и законитости.

Председник Скупштине АПВ, Шандор Егереш тврди супротно од Петровића – да је нацртом закона о надлежностима АПВ-е „остало нерешено“ питање војвођанске имовине. Међутим, уместо да је то подробније објаснио, он се фокусирао на питања покрајинских управних округа, ВАНУ, да би завршио побркавши појам националне мањине као правног бића с појмом облика политичке организације тог правног бића – националном заједницом

[12](#)

.

Пошто је сада сасвим извесно да „нови Статут“ АПВ-е неће ускоро бити донет, извесно је да ће буџет АПВ-е бити донет по старом Статуту. Али, сигурно је и да је већи део „наших новаца

“, приход већ остварен уплатом добити од продаје НИС-а, у Новом Саду.

Оснивање ВАНУ као модел аутономашког уставног развоја Војводине

Пише: Душан Ковачев
уторак, 31 март 2009 12:33

Са Статутом АПВ-е се, по свој прилици, покушало поновити исто што и са ВАНУ. Ова установа је основана 1979. године, а законом из 1992. године укинута, када је њене чланове прихватила САНУ.

После пада Милошевића основано је удружење грађана истог имена (ВАНУ) и финансијски је подржано Фондом Богумила Храбака. Прошле године том удружењу је плаћено још 300.000 € „наших новаца“ из покрајинског буџета [13](#). Да би накнадо стекла „легитимни наслов“ јавне научне установе Војводине, требало је да се у „списку жеља“ уврсте одредбе и о ВАНУ. Све то је обављено упркос чињеници да још приликом самог реоснивања „овог удружења грађана“ већина (војвођанских чланова САНУ) није била за наставак рада ВАНУ. Али на то смо и рачунали“ [14](#).

„ како је рекао покојни академик Бела Рибар.

Политика стављања пред „свршен чин“ новосадских власти, довела је до тога да ова установа добије неколико стотина хиљада „наших новаца“ од новосадске покрајинске власти прошле године. Могу ли аутономаши, осим „наших новаца“ од продаје НИС-а, политиком „свршеног чина“ добити и суверену државу, водећи исту овакву политику према Београду? Тешко, али бар могу да кажу како су пробали.

Списивање списка жеља на челу с Палмом

Састављање „списка жеља“ и његово постављање пред српску Скупштину, политиком „

свршеног чина“,

било је у најмању руку неодговорно. Још горе, састављаче „
списка жеља

“ није зауставило ни то што су њихове жеље отворено противуставне и противзаконите. Када год би им се замерило да читав процес израде Статута садржи битно нелегалне елементе, аутономаши би уместо одговора,
a contra

напали легитимитет процеса израде Устава Србије. Најзад, ЛСВ, која је учествовала у изради Статута од почетка, саопштила је да је њен „
списак жеља

“ много већи.

Данас почиње да се одустаје од бројних навода из аутономашког „списка жеља“. Сународници га приписују Корхецу, пошто је једини навео своје учешће у изради нацрта Статута. Ради се уствари о „
процесу диференцијације
“, старој традицији из доба социјалистичког самоуправљања, који једнако користе и колеге из ДС-е (чији су експерти учествовали у његовој изради

[15](#)

), и ЛСВ која је учествовала противећи се, а најдиректније су се „
диференцирала

“ два мађарска политичара из Војводине – Андраш Агоштон и Пал Шандор. Изгледа да се доследност у борби за овакав Статут АПВ-е, досада, свела само на СВМ, а Закон о надлежностима још није ни донет.

Очајничком борбом за своје аутономашке жеље, СВМ је своје партиципирање у новосадској покрајинској власти увалила у узалудно понижење, борећи се за аутономије у Поморављу, баш као што се могло предвидети [16](#). Данас је и аутономашима јасно да нема ништа од међународног субјективитета Војводине, па логично ни међународних уговора, а пре свега да ништа неће бити ни од „
представништва у Бриселу

“. Треба ли Егереси да очекује узвратну посету „
Србијанаца

“ у Новом Саду, који ће га питати

„Ди је наше представништво у Бриселу које си нам обећ'о?“.

Да је Председник војвођанске Скупштине бар послушао оно што су му на време поручивали Домоњи и Грухоњић, предвидевши како ће у „
србијанској турнеји

“ обрукати себе и Војводину

[17](#)

.

Не извукавши поуку из неуспешног лобирања „Србијанаца“, Егереш се накнадно okreће својим Војвођанима, најављујући „ турнеју

“ заседања Скупштине АПВ-е по војвођанским градовима

[18](#)

. Како ће се то Скупштина Војводине „ што више приближити грађанима Војводине

“ сада када су они својим очима видели да се, уместо најпре њима, председник Скупштине прво обратио „ Србијанцима

“ на челу с Палмом?

Закаснило орезивање надлежности

Војвођански воћари знају да орезивање воћа мора да се обави до „Мученика“, 22. марта. „ ијанци

Срб

“ овај празник називају „

Младенци

“, али је веровање исто. После овог празника биљка почне да лучи сокове, па воће почне да пупи и листа. Ако се с орезивањем закасни, воће „ плаче

“, јер се закаснелим орезивањем биљка повређује, што је врло лоше за њен раст, здравље, род и, уопште, лоше је за њену будућност.

Нешто слично је данас и са кресањем војвођанских надлежности. Пуно је времена пропуштено за доношење бројних потребних закона. Аутономаши су, без обзира на све, покушали да пропуштено надокнаде брзељањем, мимо закона. Могућа највећа опасност од брзоплетих решења је била у успостављању самосталног војвођанског међународног субјективитета (нове државе) на територији Србије, до које би дошло успостављањем надлежности у АП Војводини, које Устав Србије не познаје.

Наравно да коалиција За европску Србију није могла да испуни оно што је противно српском Уставу и законима, али зашто је пустила аутономаше да „будни сањају“? Зашто

је разгоревала нереална аутономашка очекивања месецима? Аутономаши, који су држани у лажној нади, делимично би били у праву када би понашање колега из ДС, Г 17 и СПС оценили као „нелегитимно“. Отуда није чудо да сада аутономаши сматрају како „ни су проблем ни напредњаци ни народњаци, ни радикали, већ владајућа структура која је од Војводине и њеног Статута направила -случај-“, као што је изјавио Александар Попов

[19](#)

Чудно је, дакле, да су уставотворне странке на све ово реаговале тако касно, као и да СВМ и даље истрајава на неуставним надлежностима за Покрајину. Војвођански врх ДС се током „смутње“ око Статута држао врло незаинтересовано, као да су очекивали: ако прође, нама добро, ако не прође, нама опет добро. Ову недоследност Војвођани неће заборавити Демократској странци, баш као што Новосађани нису заборавили НАТО пакту бомбардовање од пре десет година. Стара пракса евроутопијског медијског скретања пажње нападом на ДСС

[20](#)

неће успешно скренути пажњу Војвођана са оног што је њима битно – а то је статус Војводине. Уосталом, „ смутња “ око Статута АПВ-е почела је тек од тренутка кад ДСС више не учествује у власти. Војвођани су могли много тога да истрпе, али сигурно памте много даље од доручка, иако га зову „ фруштук “.

1. П. В. Сад сви беже од Статута, Новости, 2. 3. 2009; <http://www.novosti.rs/code/navigate.php?id=1&status=jedna&vest=139133>

[
[^](#)
]

2. Лакетић, Милан; Корхеџ: статут је ипак био списак жеља, Блиц; 28. 3. 2009; <http://www.blic.rs/vojvodina.php?id=85655>

[
[^](#)
]

3. Ibidem.

[
[^](#)
]

4. Ib.

[

Пише: Душан Ковачев
уторак, 31 март 2009 12:33

[
^
_]
]

5. Поповић, А, Тајна Статута Војводине; Политика, 26. 9, 2008;
<http://www.politika.co.yu/rubrike/Politika/Tajna-statuta-Vojvodine.lt.html>

[
^
_]
]

6 Ковачев, Душан; Јавни сигнали о тајном статусу Војводине, 11. 9. 2008; НСПМ;
<http://www.nspm.rs/politicki-zivot/javni-signal-o-tajnom-statusu-vojvodine.html?alphabet=l>

[
^
_]
]

7. Панчић, Теофил; Културни идентитет Војводине, 24. 12. 2007; Аутономија инфо,
<http://www.autonomija.info/teofil-pancic-kulturni-identitet-vojvodine.html>

[
^
_]
]

8. Вукадиновић; Статут је извор тензија између Београда и Новог Сада; РТВ, 21. 3. 2009;
http://www.rtv.rs/sr/vesti/politika/stampa/2009_03_21/vest_120918.jsp

[
^
_]
]

9. Поповић, А, Новаковић, Г: Војводина неће потписивати међународне уговоре, Политика, 27. 3. 2009;
<http://www.politika.rs/rubrike/Politika/Vojvodina-nece-potpisivati-medjunarodne-ugovore.lt.html>

[
^
_]
]

10. Ibidem.

[
^
_]
]

11. Поповић, А; Петровић: Задовољан сам нацртом закона, Политика, 28. 3. 2009;
<http://www.politika.rs/rubrike/Politika/Petrovic-Zadovoljan-sam-Nacrtom-zakona.lt.html>

[
^
_]
]

12. Марјанов, Е, У нацрту закона ни речи о имовини Војводине, Грађански лист, 27. 3. 2009;
<http://www.gradjanski.rs/navigacija.php?vest=40952>

. Наслов овог чланка не одговара ни једној конкретној Егересијевој изјави, нити одговара општем духу онога што Егереси у њему износи, па се овом извору мора приступити с извесном резервом.

[
^
_]
]

13. Радовић, Даница; Шта све руши ВАНУ, Политика, 13. 2. 2009;
<http://www.politika.rs/rubrike/Politika/Shta-sve-rushi-VANU.lt.html>

[
^
_]
]

14. Сејдиновић, Недим; Академик Бела Рибар: Тражимо само оно што смо имали, 19. 11. 2001.
<http://www.nedimsejdinovic.com/>

[
^
_]
]

15. Бура због војвођанског „Устава“, Мондо, 28. 9. 2008;
<http://www.naslovi.net/2008-08-28/mondo/bura-zbog-vojvodjanskog-ustava/799191>

[
^
_]
]

16. Ковачев, Душан; Велики транспорт аутономаша преко мораве, 12. 3. 2009, НСПМ;
<http://www.nspm.rs/politicki-zivot/veliki-transport-autonomasa-preko-morave.html?alphabet=l>

[
^
_]
]

17. Грухоњић, Динко; Звер је опет гладна,
<http://www.autonomija.info/dinko-gruhonjic-zver-je-opet-gladna.html#comment-424>
и Домоњи, Павел, Оживљавање Мртваца;
<http://www.autonomija.info/pavel-domonji-ozivljavanje-mrtvaca.html>

[
^
_]
]

18. Марјанов, Е, У нацрту закона ни речи о имовини Војводине, Грађански лист, 27. 3. 2009;
<http://www.gradjanski.rs/navigacija.php?vest=40952>

[
^
_]
]

19. Драговић-Савић, Бранка, И Војводина има домаћи задатак, Дневник, 28. 3. 2009;
<http://www.dnevnik.rs/modules.php?name=News&file=article&sid=52560>

[
^
_]
]

Пише: Душан Ковачев
уторак, 31 март 2009 12:33

20. Министарка прети тужилаштвом, а ДСС тужбом, Грађански лист, 29. 3. 2009;
<http://www.gradjanski.rs/navigacija.php?vest=41025>

[
^
_]
]